



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 359/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o spojených ústavných sťažnostiach sťažovateľov 1. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] a 2. [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpených doc. JUDr. Štefanom Kočanom, PhD., advokátom, Nitrianska 1837/5, Piešťany, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018 konať bez zbytočných priet'ahov.
3. Sťažovateľom v 1. a 2. rade **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie každému po **5 250 eur**, ktoré im **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľom v 1. a 2. rade **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia spolu **1 442 eur**, ktorú **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 34Tk/1/2018. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

3. Ústavné sťažnosti sťažovateľa a sťažovateľky ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 359/2025-13 z 11. júna 2025 spojil na spoločné konanie a zároveň ich týmto uznesením prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.

4. Z ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že proti sťažovateľom bola 9. februára 2018 na okresnom súde podaná obžaloba pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) a j) Trestného zákona, o ktorej dosiaľ nie je právoplatne rozhodnuté. Napadnuté súdne konanie tak trvá už viac ako 7 rokov. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovatelia uvádzajú, že okresný súd v ich trestnej veci vykonal dokazovanie na niekoľkých hlavných pojednávaniach a prvýkrát rozhodol rozsudkom sp. zn. 34Tk/1/2018 z 13. júna 2019. Predmetný rozsudok na podklade podaných odvolaní Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 5To/105/2019 z 9. januára 2020 zrušil v celom rozsahu a vec vrátil prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Následne okresný súd vo veci sťažovateľov rozhodol v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 34Tk/1/2018 z 1. júla 2020, ktorý bol opätovne na základe podaných odvolaní uznesením krajského súdu sp. zn. 5To/83/2020 z 30. septembra 2021 v celom rozsahu zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd následne vykonal hlavné pojednávanie až 1. marca 2024, teda s odstupom 2,5 roka.

5. Z chronologického prehľadu doterajšieho priebehu súdneho konania v predmetnej veci (predloženého predsedom senátu okresného súdu konajúceho v predmetnej veci, ktorý tvorí prílohu vyjadrenia okresného súdu k ústavným sťažnostiam sťažovateľov) vyplýva, že na hlavnom pojednávaní konanom 6. mája 2025 bolo dokazovanie vyhlásené za skončené, procesné strany predniesli záverečné reči a vo veci bol vyhlásený (v poradí tretí, pozn.) rozsudok.

6. Podľa názoru sťažovateľov nevykazuje prejednávaná vec také znaky skutkovej alebo právnej mimoriadnej zložitosti, ktorá by neumožňovala súdu vec ukončiť ani po uplynutí viac ako 7 rokov od podania obžaloby. V napadnutom konaní je síce prítomná určitá faktická zložitosť (počet svedkov, cezhraničný spor), avšak ani táto skutočnosť nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku trestného konania. Sťažovatelia tvrdia, že svojím správaním neprispeli k vzniku zbytočných prietáhov, zúčastňovali sa hlavných pojednávaní alebo konajúcemu súdu včas oznámili, aby sa

konalo v ich neprítomnosti. Podľa názoru sťažovateľov je dĺžka napadnutého konania bezprecedentná a ústavnoprávne neakceptovateľná. Požiadavku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovatelia odôvodňujú neustálym pocitom právnej neistoty súvisiacej s hrozbou uloženia trestu.

7. Z vlastnej rozhodovacej činnosti je ústavnému súdu známe, že vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavnou sťažnosťou aj spoluobžalovaný sťažovateľov [REDAKOVANÉ] (ďalej len „spoluobžalovaný“), o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom č. k. I. ÚS 271/2025-26 z 29. mája 2025 tak, že vyslovil porušenie označených práv spoluobžalovaného napadnutým postupom okresného súdu, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a spoluobžalovanému priznal finančné zadosťučinenie 5 250 eur.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ústne pojednávanie

8. Predseda okresného súdu vo vyjadrení z 19. júna 2025 k ústavným sťažnostiam sťažovateľov (po poukázaní na chronologický prehľad doterajšieho priebehu súdneho konania v predmetnej veci) v podstatnom uviedol, že vo veci došlo k opakovanej zmene zákonného sudcu (od 9. februára 2018 do 30. júna 2019 – JUDr. Ladislav Réves, od 1. júla 2019 do 31. mája 2022 – JUDr. Michal Eliaš, od 1. júna 2022 dosiaľ – Mgr. Mário Pohorelský). Podľa názoru predsedu okresného súdu v správaní sťažovateľov možno identifikovať také prvky, ktoré prispeli k doterajšej dĺžke trestného konania – hlavné pojednávanie nariadené na 20. september 2024, na ktorom mala byť vykonaná rekognícia medzi sťažovateľkou a svedkom [REDAKOVANÉ], bolo z dôvodu neprítomnosti sťažovateľov pre zdravotné problémy (ktoré sťažovatelia žiadnym relevantným spôsobom nepreukázali) odročené na 4. december 2024, keď už predmetná rekognícia vykonaná bola.

9. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitost' veci, okrem námietok vznesených procesnými stranami je úlohou súdu sa vysporiadať s právnou kvalifikáciou samotného stíhaného skutku a dôsledne sa riadiť záväznými pokynmi zo strany odvolacieho súdu, ktorý dvakrát zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a vec mu vrátil na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Podľa názoru predsedu okresného súdu v doterajšom postupe zákonných sudcov nie sú badateľné subjektívne, ale ani objektívne prietahy v konaní, súd vo veci konal a koná v rámci svojich možností, vykonával úkony s vynaložením úsilia vec rozhodnúť, pričom išlo o väzobnú vec, o ktorej súd konal prednostne a urýchlene. Tiež je potrebné vziať do úvahy aj ďalšie atribúty, ako napr. počet svedkov a cezhraničnosť sporu. Predseda okresného súdu uznal, že z objektívneho hľadiska sa doba viac ako 7 rokov od doručenia obžaloby môže zdať dlhá, avšak za daného skutkového stavu sa podľa jeho názoru vec v kratšej dobe skončiť nedala. Predseda okresného súdu uznal, že stav právnej neistoty sťažovateľov môže mať na nich negatívny vplyv, na druhej strane poukázal na to, že aj množstvo úkonov vykonaných okresným súdom vo veci svedčí o tom, že tento má snahu dosiahnuť právoplatné skončenie veci v čo najkratšom čase. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov považuje predseda okresného súdu za účelovú s úmyslom získať finančné odškodnenie, pretože relatívne dlhšia doba trvania veci je spôsobená objektívnymi skutočnosťami a tiež množstvom vybavovaných vecí a neustálym odchodom sudcov okresného súdu na súd vyššieho stupňa s tým, že okresný súd bol dlhodobo personálne poddimenzovaný; a teda dĺžka napadnutého konania je spôsobená

objektívnym stavom, čo nie je možné pripísať na vrub okresnému súdu. Vzhľadom na uvedené predseda okresného súdu považuje ústavné sťažnosti sťažovateľov za nedôvodné.

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavných sťažností

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, II. ÚS 123/2022).

12. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

14. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

15. Pokiaľ ide o posúdenie podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti predmetnej veci, ústavný súd konštatuje, že trestná vec sťažovateľov, ktorá je predmetom rozhodovania, nie je právne príliš zložitá. Zvýšená faktická zložitosť, na ktorú poukázali aj samotní sťažovatelia, vyplýva z počtu viacerých obžalovaných (väzobne stíhaných, pozn.), svedkov, ktorých prítomnosť bola nutná na hlavných pojednávaniach. Vo veci v rámci dokazovania boli vypracované znalecké posudky i odborné vyjadrenia.

16. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietiahom. Predseda okresného súdu v tejto súvislosti argumentuje, že hlavné pojednávanie nariadené na 20. september 2024, na ktorom mala byť vykonaná rekognícia medzi sťažovateľkou a svedkom [REDAKOVANÉ], bolo z dôvodu neprítomnosti sťažovateľov pre zdravotné problémy (ktoré sťažovatelia žiadnym relevantným spôsobom nepreukázali) odročené na 4. december 2024. Vo vzťahu k uvedenej argumentácii ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého súdneho konania dospel k záveru, že správanie sťažovateľov nemalo rozhodujúci vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania. V súhrne možno správanie sťažovateľov hodnotiť ako súčinnosť, ktoré neprispelo žiadnym relevantným spôsobom k predĺženiu doterajšej celkovej dĺžky napadnutého konania.

17. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní konštatuje, že tento sa vo veci snažil konať plynule a vo veci uskutočnil veľké množstvo hlavných pojednání, na ktorých vykonal dokazovanie výsluchom svedkov, znalcov, prečítaním znaleckých posudkov, odborných vyjadrení a prepisov záznamov telekomunikačnej prevádzky. V priebehu konania bolo potrebné opakovane rozhodovať o väzobnom stíhaní obžalovaných, resp. o ich sťažnostiach sťažnostným súdom, čo viedlo k objektívnemu predĺženiu napadnutého konania z dôvodu rozhodovania o opravných prostriedkoch.

18. Okresnému súdu je však nutné v jeho postupe vytknúť značnú nesústredenosť, ktorá sa premietla do dvoch zrušujúcich rozhodnutí krajského súdu na podklade podaných odvolaní. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že v zmysle svojej ustálenej judikatúry môžu byť zbytočné prietahy v konaní zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústredenou a neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V súvislosti s posudzovaním efektívnosti činnosti všeobecného súdu teda ústavný súd nepovažuje za podstatné množstvo úkonov, ktoré všeobecný súd vykonal, ale považuje za rozhodujúcu predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonomie a zásadne vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov (II. ÚS 33/99, II. ÚS 71/01, I. ÚS 298/08). Vychádzajúc z požiadavky efektívnosti, tak za bezprietahové konanie nemožno považovať postup všeobecného súdu, ktorý síce koná v predmetnej veci v zásade plynulo, avšak takmer celý priebeh napadnutého konania je poznačený neefektívnosťou a nesústredenosťou jeho postupu, čo má zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania. O neucelenosti postupu konajúceho súdu, resp. o nesústredenej a neefektívnej činnosti súdu v tej-ktorej veci pritom obvykle svedčí aj skutočnosť, že ním vo veci vydané rozsudky sú odvolacím súdom rušené ako

predčasné a opierajúce sa o neúplné a nejasné skutkové zistenia a sú následne vrátené prvostupňovému súdu na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie (IV. ÚS 72/2010). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd konštatuje, že nemožno ospravedlniť prieťahy, ktoré vznikli opakovaným zrušením rozhodnutí súdu nižšej inštancie odvolacím súdom, najmä keď sú mu vyčítané chyby, ktorých sa tento súd dopustil (pozri napr. rozsudok ESLP vo veci Spas Todorov proti Bulharsku z 5. 11. 2009, č. 38299/05, body 41 – 44).

19. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na nesústredenú a neefektívnu činnosť všeobecného súdu, keďže hoci vo veci bolo prvostupňovým súdom opakovane meritórne rozhodnuté odsudzujúcimi rozsudkami, krajský súd o odvolaniach podaných proti týmto odsudzujúcim rozsudkom opakovane rozhodol tak, že tieto odsudzujúce rozsudky dvakrát zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prvý rozsudok okresného súdu sp. zn. 34Tk/1/2018 z 13. júna 2019 bol zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 5To/105/2019 z 9. januára 2020 a druhý rozsudok sp. zn. 34Tk/1/2018 z 1. júla 2020 bol zrušený rozhodnutím odvolacieho súdu sp. zn. 5To/83/2020 z 30. septembra 2021. Postup okresného súdu bol neefektívny aj vo fáze predloženia súdneho spisu krajskému súdu na rozhodnutie o možnej zaujatosti jedného z prísediacich po odročení hlavného pojednávania 10. novembra 2023. Okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu 5. decembra 2023, ktorý mu ho ako predčasne predložený vrátil 11. decembra 2023. Po doplnení námietky zaujatosti bol súdny spis opätovne predložený nadriadenému súdu 9. januára 2024, ktorý o námietke zaujatosti rozhodol 18. januára 2024 a súdny spis vrátil okresnému súdu 5. februára 2024.

20. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, že na celkovú dĺžku konania malo vplyv aj to, že vo veci došlo opakovane k zmene zákonného sudcu, ústavný súd konštatuje, že viacnásobná zmena osoby zákonného sudcu v súdnom konaní nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníka konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci (m. m. I. ÚS 508/2015, I. ÚS 527/2015). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní. Ústavný súd neposudzuje, či k zbytočným prieťahom v konaní došlo v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdu a následného veľkého počtu vecí pripadajúcich na sudcu alebo v dôsledku subjektívnych príčin na strane sudcu a vedenia súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 totiž zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

21. Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, berúc do úvahy celý doterajší priebeh napadnutého konania, konštatuje, že neefektívnou činnosťou okresného súdu došlo v napadnutom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľov, ústavný súd kvalifikoval nesústredenú činnosť okresného súdu ako relevantné prieťahy v trestnom konaní a deklaroval porušenie označených práv sťažovateľov (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať vo veci a primerané finančné zadosťučinenie

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, ktoré nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené a okresný súd v predmetnej veci naďalej vedie konanie (z chronologického prehľadu doterajšieho priebehu súdneho konania v predmetnej veci, ktorý bol priložený k vyjadreniu okresného súdu, síce vyplýva, že 6. mája 2025 bol okresným súdom v predmetnej veci vyhlásený rozsudok, avšak z tohto chronologického prehľadu nevyplýva, že by okresný súd vo veci už aj vypracoval písomné vyhotovenie tohto rozsudku, resp. z neho ani nevyplýva, že by okresný súd už predmetný súdny spis prípadne predložil nadriadenému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach, pozn.), konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

24. Každý zo sťažovateľov sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 eur z dôvodov uvedených v ústavných sťažnostiach.

25. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Ústavný súd považoval sťažovateľmi požadovanú sumu finančného zadosťučinenia za neprimeranú a na tomto mieste pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

27. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe všeobecného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľov, ako aj celkovú dĺžku napadnutého konania, resp. obdobie právnej neistoty sťažovateľov, neefektívnosť všeobecného súdu a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie finančného zadosťučinenia po 5 250 eur pre každého

sťažovateľa (t. j. primerané finančné zadostučinenie v rovnakej výške, aké ústavný súd nálezom č.k. I.ÚS 271/2025-26 z 29. mája 2025 priznal spoluobžalovanému sťažovateľov, pozn.) za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavným sťažnosťami nevyhoveli (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

28. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľom nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

29. Pri výpočte náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky (1/6 výpočtového základu) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 predstavuje sumu 371 eur. Náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (1/100 výpočtového základu) v roku 2025 predstavuje sumu 14,84 eur.

30. Ústavný súd priznal spoločne zastúpeným sťažovateľom náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky v rozsahu tarifnej odmeny za dva spoločné úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje 771,68 eur (742 eur + 29,68 eur) za úkony v prospech prvého zastúpeného. Pre ďalšieho zastúpeného sa tarifná odmena kráti o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, pričom takto určená suma predstavuje 400,68 eur (371 eur + 29,68 eur) za úkony v prospech druhého zastúpeného. Náhrada trov konania spoločne zastúpených sťažovateľov predstavuje sumu 1 172,36 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 23 % daň z pridanej hodnoty, ktorej je právny zástupca sťažovateľov platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), priznaná náhrada tak predstavuje celkovú sumu 1 442 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

32. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu